

עפ"ג 43146/02/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט
לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן וא' אברבנאל

עפ"ג 43146-02-18 פלוני נ' מדינת ישראל

פלוני

המערער

ע"י ב"כ עו"ד שני פוגודה

נגד

מדינת ישראל

המשיבים

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

סגן הנשיא, י' נועם:

1. לפנינו ערעור המערער על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט י' שמעוני), מיום 11.2.18, בת"פ 27471-07-16, שלפיו נידון המערער למאסר בפועל לתקופה של שלושה חודשים, לשני מאסרים על תנאי ולקנס בסך 2,000 ₪; זאת על-יסוד הרשעתו, על-פי הודאתו, בשתי עבירות של סחר בסם מסוכן - לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973. מדובר בסם מסוג קנבוס, בכמויות קטנות יחסית, שמכר המערער לשוטר סמוי. הודאתו של המערער ניתנה במסגרת הסדר טיעון שלפיו תוקנו עובדות כתב-האישום. הסדר הטיעון לא חל על העונש.

2. המערער בן 43 ומדובר בהרשעתו הפלילית הראשונה והיחידה. נסיבותיו האישיות תוארו בהרחבה בגזר-דינו של בית-משפט קמא, וכן בתסקירים שהוגשו הן בערכאה הדיונית והן במסגרת הערעור שלפנינו. בתמצית יאמר, כי מצבו האישי והנפשי של המערער מורכב, בין-השאר, על-רקע תסמונת פוסט-טראומטית מפיגוע טרור; כי על-רקע זה השתמש הלה בסמים; וכי בעקבות ההתמכרות לסמים ובעיות פסיכיאטריות קיבל טיפול במסגרת המכון הירושלמי לתחלואה כפולה. מאז הגשת כתב-האישום לפני כשנתיים ועד היום משולב המערער בטיפול, הכולל מפגשים טיפוליים קבועים ואינטנסיביים. הוא משתף פעולה באופן מלא בהליך הטיפול, ומוסר בדיקות המעידות על ניקיון משימוש בסמים. בפרשת גזר-הדין בבית-משפט קמא הופנה המערער לממונה על עבודות השירות, אך הממונה קבע, כי לנוכח מצבו הנפשי אין הוא כשיר לבצע עבודות שירות.

4. בגזר-דינו קבע בית-משפט קמא, כי מתחם הענישה ההולם, בנסיבות ביצוע העבירות דנן, כולל מאסר בפועל

הנע בין ששה חודשים לבין 12 חודשים. עם זאת, הגיע בית-משפט קמא לכלל מסקנה כי בעניינו של המערער יש לחרוג ממתחם הענישה לקולא, זאת לאור ההליך הטיפולי והשיקומי הממושך והאינטנסיבי שעבר המערער במסגרת המכון הירושלמי לתחלואה כפולה, על-רקע מצבו הנפשי שפורט בתסקיר. כמו-כן, התחשב בית-משפט קמא בכך שהמערער היה נתון ב"מעצר בית" בתנאים מגבילים תקופה ממושכת. בית-משפט קמא סבר, כי לנוכח הליך השיקום האמור ומצבו הנפשי של המערער, היה מקום להמיר את המאסר בעבודות שירות; ואולם רכיב זה לא הוטל על המערער לנוכח העובדה שהממונה על עבודות השירות שלל, כאמור, את האפשרות לריצוי מאסר בעבודות שירות לנוכח מצבו הנפשי של המערער. בית-משפט הוסיף, כי בשל המצב הנפשי האמור, נמנע שירות המבחן מלהמליץ על הטלת צו שירות לתועלת הציבור. בנסיבות אלו סבר בית-משפט קמא, כי לא ניתן לקבל את המלצת שירות המבחן להסתפק במאסר על-תנאי ובצו מבחן; ומשנשללו החלופות של מאסר בעבודות שירות, או שירות לתועלת הציבור, "לא נותרה בידו הברירה" (כלשונו) אלא לגזור על המערער מאסר בפועל של ממש לתקופה קצרה.

5. ב"כ המערער מלינה בערעור על רכיב המאסר בפועל שהוטל על מרשה. לדבריה, משנקבע כי העונש ההולם הוא מאסר בעבודות שירות, לא היה מקום להטיל על המערער מאסר בפועל רק בשל העובדה שהוא לא נמצא כשיר מבחינה רפואית-נפשית לרצות מאסר בעבודות שירות.

ב"כ המשיבה טוען, כי אין עילה להתערב בגזר-דינו של בית-משפט קמא.

6. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים, הוזמן במסגרת הערעור תסקיר משירות המבחן, שבו התבקש שירות המבחן לדווח על המשך הטיפול במערער, ולהתייחס לאפשרות שלפיה יבצע המערער שירות לתועלת הציבור.

בתסקיר משלים מיום 16.7.18 שב וציין שירות המבחן את התרשמותו בדבר הרקע הנפשי המורכב של המערער, הכולל הפרעת אישיות והפרעה פוסט-טראומטית. בתסקיר צוין, בין-השאר, כי המערער ממשיך לקבל טיפול סדור וקבוע במכון הירושלמי לתחלואה כפולה; כי בדיקות שתן שהוא מוסר באופן קבוע, מעידות על ניקיון משימוש בסמים; כי הלה יצר קשר טיפולי מיטיב עם מטפלו ומצליח להיעזר בטיפול; וכי במהלך החודשים האחרונים אף חלה התקדמות בטיפול, המצביעה על יכולות טובות יותר לתפקוד ולניהול חיים תקינים. שירות המבחן הוסיף וציין, כי התרשם שמצבו הנפשי של המערער הנו כרוני והלה יהיה זקוק לתמיכה וללווי לתקופה משמעותית; אך בצד זאת ניכר שהוא מצליח להירתם להליך הטיפולי וחל שיפור במצבו. על-רקע השיפור במצב, נמצא כי המערער אף מתאים לבצע שירות לתועלת הציבור, והותוותה עבורו תכנית לעבודה בתחום התחזוקה במינהל קהילתי. על-כן, המליץ שירות המבחן להטיל

על המערער שירות לתועלת הציבור בהיקף של 100 שעות; בציינו, כי להערכתו יוכל הלה לעמוד בהיקף שכזה, אך יתקשה לעמוד בהיקף נרחב יותר. עוד המליץ שירות המבחן להטיל על המערער צו מבחן למשך שנה, שבמסגרתו ימשיך את הטיפול במסגרת המכון הירושלמי לתחלואה כפולה, וכן תיבדק זכאותו לנכות נפשית ולקבלת "סל שיקום", אשר יכלול גם תכנית ללווי ומגורים קבועים.

7. סבורים אנו, כי צדק בית-משפט קמא בקביעת מתחם הענישה ההולם; ובנסיבות העניין אף מקובלת עליו גישתו של בית-משפט קמא, כי היה מקום לחרוג ממתחם הענישה לקולא משיקולי שיקום, וזאת לנוכח ההליך הטיפולי-שיקומי הממושך שעובר המערער מזה למעלה משנתיים, על-רקע בעיותיו הנפשיות המורכבות, והעובדה שמדובר בהרשעה ראשונה ויחידה. כאמור, בית-משפט קמא בחן את האפשרות לסיים את ההליך בגזר-דין שלא יכלול רכיב של מאסר בפועל; אך קבע, לאור חוות-דעת הממונה על עבודות השירות, ולנוכח תסקיר שירות המבחן, כי המערער אינו כשיר לבצע עבודות שירות ואף לא שירות לתועלת הציבור. בנסיבות אלו, סבר בית-משפט קמא כי אין מנוס מהטלת מאסר בפועל לתקופה קצרה. ואולם, במהלך הדיון בערעור השתנו הנסיבות; ונתחוו, כי חלה התקדמות בהליך הטיפולי-שיקומי, באופן שמאפשר כיום הטלת שירות לתועלת הציבור, דבר שלא נתאפשר בעבר. על כן - משסברנו, כפי שסבר בית-משפט קמא, כי יש מקום לסטות ממתחם הענישה מטעמי שיקום באופן שלא יוטל על המערער מאסר של ממש, ומשהוברר כי כיום המערער יכול לבצע שירות לתועלת הציבור - יש לקבל את הערעור.

8. אשר על-כן - לאחר בחינת מכלול טיעוני הצדדים, ולאור הנתונים שהובאו בתסקיר המשלים, החלטנו לקבל את הערעור, במובן זה שרכיב המאסר בפועל למשך שלושה חודשים יבוטל; וחלף רכיב זה יתווספו לגזר-הדין שני רכיבים נוספים: האחד - רכיב עונשי-מוחשי של שירות לתועלת הציבור בהיקף של 100 שעות במינהל קהילתי, כמפורט בתסקיר שירות המבחן מיום 16.7.18; והשני - רכיב טיפולי בדרך של צו מבחן לתקופה של שנה מהיום, לצורך המשך הטיפול השיקומי כמפורט בתסקיר המשלים. יתר רכיבי גזר-הדין יעמדו על כנם.

מזכירות בית-המשפט תמציא עותקים מפסק-הדין לב"כ הצדדים, לשירות בתי-הסוהר, ולשירות המבחן.

ניתן היום, י' אב תשע"ח, 22 יולי 2018, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

יורם נועם, סגן נשיא רבקה פרידמן-פלדמן, שופטת אלי אברבנאל, שופט